

HØRING VEDRØRENDE TVANGSEKTESKAP M.M.

Juridisk Rådgivning for Kvinner (JURK) takker for tilliten vi er vist som høringsinstans i forbindelse med høring om tvangsekteskap m.m.

Utformingen av § 222 første ledd annet og tredje punktum

JURK mener at den beste utformingen av lovteksts er alternativ 1 'Under særdeles skjerpene omstendigheter kan fengsel inntil 6 år idømmes. Ved avgjørelsen av om slike omstendigheter foreligger, skal det særlig legges vekt på om noen er tvunget til å inngå ekteskap eller om det foreligger omstendigheter som nevnt i § 232 tredje punktum.' Dette fordi vi mener at det her går klart fram at tvangsekteskap kan være en særdeles skjerpene omstendighet som kan forhøye straffen. I mange tilfeller er det omstendigheter som ligger i grenseland hva gjelder tvang i forhold til ekteskap. Dette taler mot unntaksfri forhøyelse av strafferammen.

Opphevelse av § 222 tredje ledd og 227 annet ledd

Det anføres fra departementet at en offentlig påtale vil medføre at påtalemyndigheten får plikt til å forfølge saker om tvangsekteskap. JURK ser på den ene siden at en slik offentlig påtale kan medføre at den eller de som er utsatt for tvangsekteskap ikke tør søke hjelp hos politiet da de tror at de mister kontroll over sakens videre gang. På den annen side er det vanskelig å anmelde noen man har nære relasjoner til. Det å stå som ansvarlig for at en familiemedlem blir trukket for retten er en enorm belastning i tillegg til den belastningen tvangsekteskap medfører. Dette kan føre til at fornærmede i frykt for represalier ikke tør anmelde forholdet. Slik situasjonen er i dag vil som oftest ikke påtalemyndigheten reise påtale, og straffebudet får ingen preventiv effekt. Blir påtalen ubetinget offentlig kan påtalemyndigheten ikke høres med at de ikke kan forfølge forholdet fordi fornærmede trekker saken.

Det er i høringen antatt at fornærmede rent faktisk vil ha stor innflytelse på om straffesak blir reist. Dersom dette er tilfelle, ser JURK fordelene ved at fornærmede slipper den byrden det er å anmelde sine nærmeste. JURK mener at innføring av ubetinget offentlig påtale vil være formålstjenelig.

Hvorvidt det skal være straffbart å inngå ekteskap med barn under 16/15 år

JURK mener at det bør være straffbart å inngå ekteskap med barn under en viss alder. Da det etter § 196 er valgt å sette grense ved 16 år, mener JURK at samme grense bør settes ved straffbar ekteskapsinngåelse. At FN-konvensjonens forarbeider tilsier at lavalderen ikke skal være under 15 år trenger ikke ha noen avgjørende betydning for valg av lavalder i straffeloven. 15-årsgrensen i forarbeidene til FN-konvensjonen er å betrakte som en absolutt minstealder.

Hvorvidt et nytt første ledd i § 220 skal kunne anvendes i konkurrans med straffeloven § 222 om tvang

Et barn under 16 år presumeres å være mindre utviklet både fysisk og mentalt enn en person over 16 år. Et barn under 16 år er mindre motstandsdyktig mot trusler og tvang. JURK mener at det er klart mer straffverdig å tvinge et barn under 16 år til å inngå ekteskap, og mener derfor at § 222 om tvang skal kunne anvendes i konkurrans med det foreslåtte § 220 nytt første ledd.

Skyldkrav for nytt første ledd i § 220

JURK stiller seg bak forslaget om at skyldkravet bør være forsett og at villfarelse om alderen ikke utelukker straffeskyld. JURK ser uansett ikke at et argument om villfarelse vedrørende ektefellens alder ville ført fram.

Forholdet til § 12 nr. 4 bokstav a

JURK er enig i at § 220 nytt første ledd ikke bør være straffbart for utlending i utlandet, da utenlandsk rett kan avvike fra norsk rett uten å være i strid med FN-konvensjonen. Strafforfølgning, jamfør § 12 nr. 3, av norsk statsborger eller noen i Norge hjemmehørende person som inngår ekteskap eller medvirker til ekteskapinngåelse med person under 16 år i utlandet bør derimot være mulig.

Forhøyelse av strafferammen i § 155

JURK mener at å utsette noen for smitte eller fare for smitte er en alvorlig handling som bør gjenspeile seg i strafferammen. Særlig hvor dette har hatt eller kan få alvorlige konsekvenser for den som blir utsatt for dette er det viktig at domstolene har mulighet til å idømme en streng straff.

Hvorvidt § 155 skal kunne anvendes i konkurrans med § 9 om betydelig skade

De groveste tilfellene av smitteoverføring kan medføre døden for den som blir utstatt for dette, for eksempel hvor man har blitt smittet eller forsøkt smittet med HIV-viruset. Det vil som departementet anfører ha mye til felles med forsøk på drap. JURK mener derfor at § 155 bør kunne anvendes i konkurrans med § 9.

JURK stiller seg for øvrig bak departementets forslag med de overfor nevnte kommentarer.

Vennlig hilsen JURK